

	СИЛАБУС ДВВ «Вступ до онтології»	
	Рівень вищої освіти	Перший (бакалаврський)
	Галузь знань	Освіта\Педагогіка; Культура, мистецтво та гуманітарні науки
	Спеціальність	Усі спеціальності
	Освітня програма	
	Вид дисципліни	вибіркова
	Рік підготовки, семестр	3 рік підготовки, 1 семестр
	загальна кількість годин/кредитів	90 годин / 3 кредити
	Мова викладання	українська
1. ІНФОРМАЦІЯ ПРО ВИКЛАДАЧІВ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ		
ПІБ викладача	Триняк Майя Вікторівна	
Кафедра	філософії	
Посада	професор кафедри філософії	
Науковий ступінь	Доктор філософських наук	
Вчене звання	професор	
Наукові профілі		
Адреса кафедри, № кабінету (викладацької)	Вул.Валентинівська, б.2., корпус В, к.311	
Контактна інформація викладача:		
2. ПОЛІТИКА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ		
Політика навчальної дисципліни будується у відповідності до «<u>Положення про організацію освітнього процесу в Харківському національному педагогічному університеті імені Г.С. Сковороди (у новій редакції)</u>» і закріплена Програмою навчальної дисципліни. Система вимог, правил поведінки студентів на заняттях, взаємин із викладачем, іншими студентами, передбачає такі базові вимоги: - не пропускати лекції та семінарські заняття, про відсутність з поважних причин доводити до відома викладача заздалегідь; - регулярно переглядати лекційний і практичний матеріал; - здавати й захищати самостійні роботи та завдання у визначені терміни; - системність і регулярність роботи здобувача вищої освіти з навчальною і науковою літературою; - обов'язковою є присутність здобувача на модульному та підсумковому контролях. Здобувач успішно навчається, якщо послідовно набирає бали, необхідні для здобуття бажаного підсумкового балу. Для цього потрібно, щоб накопичувальний бал був не нижче, ніж <u>35</u> за всіма видами робіт протягом семестру. Якщо накопичувальний бал нижче <u>35</u> балів, здобувач вважається неуспішним і не допускається до складання іспиту.		
Пререквізити навчальної дисципліни	опанування курсу « ВСТУП ДО ОНТОЛОГІЇ » ґрунтується на засадах інтеграції теоретичних і практичних знань, здобутих студентами під час оволодіння попередніми освітніми компонентами, їхнього особистісного та професійного досвіду, фахової майстерності. Навчальні дисципліни, що мають безпосередній зв'язок із предметним полем філософії культури та освіти: філософія, педагогіка, психологія, історія, природознавство, соціологія, етика, естетика, релігієзнавство, культурологія, історія політичних і правових учень, логіка.	

3. ХАРАКТЕРИСТИКА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ		
Призначення дисципліни	навчальної	Курс „Вступ до онтології” охоплює онтологічні та метафізичні концепції провідних західних філософів з основним

	акцентом на онтологічних ученнях сучасності та сучасній критиці метафізики. Метафізика та онтологія, яка входить до неї – фундаментальні дисципліни філософського знання. Метафізика завжди імпліцитно присутня у будь-якому філософському дослідженні. За словами М.Гайдеггера, метафізика – це онто-теологічна сутність власне філософії. Виникла метафізика ще в давньогрецькій філософії, першим хто зробив предметом філософського дослідження такі метафізичні проблеми як співвідношення буття і небуття, мислення і буття був Парменід. Впродовж століть метафізика (як і онтологія) зазнавала серйозних трансформацій. Так у традиційній філософії метафізика – це вчення про трансцендентні засади та принципи буття. У цьому контексті аж до першої половини XVII століття метафізика ототожнювалася з онтологією як вченням про буття. Зрештою розуміння метафізики як вчення „про першооснови” призвело до ототожнення її з філософією як такою. У некласичній філософії метафізика – це спекулятивний філософський метод. Його критикують і оцінюють як альтернативу емпіризму, діалектиці, автентичному способу буття людини та ін. У постмодерністській філософії метафізика – це класична філософія як така. Хронологічною межею метафізики виступає філософія Ніцше.
Мета вивчення навчальної дисципліни	Метою викладання навчальної дисципліни «Вступ до онтології» передбачає не лише формування певного об’єму знань, а й головним чином – <i>формування конструктивного мислення.</i> Мета даного курсу – глибоке і творче засвоєння основ онтології та метафізики як головних складових філософії.
Завдання вивчення навчальної дисципліни	Завдання курсу: • вивчення основ класичної онтології та метафізики; • оволодіння слухачами основами сучасних вчень про буття та сучасної метафізики; • розуміння предмета філософського вчення метафізики й специфіки філософського знання про буття; • усвідомлення ролі філософського розуміння буття у формуванні конструктивного типу мислення; • створення спільного уявлення про сфери філософського знання (онтологію, гносеологію, аксіологію; натурфілософію, соціальну філософію, філософську антропологію, логіку); • знайомство з основними філософськими традиціями (індійською, китайською та середземноморською) та важливішими етапами розвитку європейської філософії (основними філософськими концепціями); • вивчення фрагментів класичних філософських текстів.
4. РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ ЗА ДИСЦИПЛІНОЮ	
Сформовані компетентності	Загальні ЗК 2. Здатність до абстрактного мислення, аналізу, синтезу, узагальнення, систематизації, сприйняття інформації, постановки мети й вибору шляхів її досягнення. ЗК 3. Здатність до навчання та самонавчання з використанням

	різних джерел інформації, здатність до системного наукового мислення, креативність. ЗК 5. Здатність діяти на підставі етичних суджень, керуватися сучасними принципами толерантності, діалогу та співробітництва, бути критичним і самокритичним. ЗК 6. Здатність до особистісного та професійного самовдосконалення, саморозвитку, самонавчання, саморегулювання, самоорганізації; здатність адаптуватися й діяти в новій ситуації. ЗК 7. Здатність працювати в команді та автономно, конструктивно взаємодіяти з іншими людьми, незалежно від їхнього походження та особливостей культури; повага до інакшості. ЗК 8. Здатність і готовність до активного спілкування в науковій, педагогічній і соціальній сферах діяльності; здатність до фахового спілкування з непрофесіоналами в галузі. ЗК 9. Здатність критично оцінювати набутий досвід з позицій останніх досягнень науки та соціальної практики. ЗК 10. Здатність діяти із соціальною відповідальністю та громадянською свідомістю, поважно і дбайливо ставитися до історичної спадщини та культурних традицій; відстоювати національні й загальнолюдські цінності. ЗК 11. Здатність визначати рівень і мотиви розвитку особистості, формувати ціннісне ставлення до пізнавальної діяльності. Спеціальні (фахові) СК 1. Здатність самостійно опановувати нові знання, критично оцінювати набутий досвід з позицій останніх досягнень методичної та філологічної науки й соціальної практики. СК 2. Здатність застосовувати теоретико-практичні знання традиційних та сучасних освітніх концепцій, педагогічних теорій, технологій, методів і прийомів у навчанні української та англійської мов та вивченні української літератури.
Програмні результати навчання	ПРН 1. Фундаментальні знання сукупності світоглядних теорій, які зумовлюють методологію виховання і навчання, становлення відповідного типу особистості ПРН 9. Система знань основних етапів розвитку літератури в її різноманітних національних варіантах; періодизації та специфіки кожної літературної епохи; провідних авторів та їх ключових творів; основних течій та напрямів літератури, їхніх ідейних, жанрових та художніх особливостей. ПРН 13. Уміти демонструвати креативність, здатність до системного наукового мислення; самостійно опановувати нові знання; критично оцінювати набутий досвід з позицій останніх досягнень науки та соціальної практики; уміти застосовувати знання законів діалектики, загальних філософських понять у розумінні розвитку мовознавства та літературознавства як гуманітарних наук. ПРН 18. Здатність формулювати, висловлювати та аргументувати власну позицію щодо конкретних питань мовознавства, мовного стану та мовної ситуації в Україні й інших країнах, щодо конкретних питань літературознавства, сучасного стану української літератури; здатність брати участь у фахових дискусіях і дебатах; здатність осмислювати міждисциплінарні зв'язки у сучасній філологічній науці, висловлювати власні міркування щодо інтегративних процесів у

	гуманітарній сфері. ПРН 19. Здатність переглядати власні погляди та судження й змінювати спосіб дій за наявності переконливих аргументів.
5. СФЕРИ ЗАСТОСУВАННЯ ЗДОБУТИХ НАВИЧОК	
Основними напрямками застосування набутих навичок за курсом у професійній діяльності студента є викладацька, навчально-виховна та організаційна діяльність у галузі фахової передвищої й загальної середньої освіти та дотичних до неї сферах.	
6. МЕТОДИ НАВЧАННЯ	
Проблемна лекція, частково-пошукові методи, дослідницькі, презентації, ілюстрації, кейс-стаді, тренінги, ділові ігри, дискусії, складання ментальних карт, написання тез доповіді, есе, Активні методи навчання (сторітеллінг, метод аналізу кейсів, метод «інциденту», баскетметод, метод інверсії, формат одного запитання, гра-симуляція, дебрифінг, веб-квест тощо)	

7. ЗМІСТ ТА ОБСЯГ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ				
Назва теми/розділу дисципліни	Лекції	Практичні заняття	Лабораторні заняття	Самостійна робота
Модуль 1. Класична онтологія та метафізика				
Тема 1. Предмет онтології та основні розділи	2	1		7
Тема 2. Історія онтології як філософської дисципліни	4	2		12
Тема 3. Трансцендентальні рефлексії проблеми буття у філософії Середньовіччя	2	1		6
Тема 4. Проблеми буття і свідомості у філософії Нового часу та НКФ	2	1		12
Тема 5. Психоаналітичний вимір свідомості	4	2		7
Тема 6. Екзистенційні онтології	2	1		5
Тема 7. Проблема модальності	2	1		5
Тема 8. Сучасні онтології у логіці антропологічних і технократичних викликів ХХ-ХХІ ст.	2	1		6
Всього 90 год.	20	10		60
8. КОНТРОЛЬ І ОЦІНКА РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ				
Методика оцінювання повинна ґрунтуватися на принципах об'єктивності, прозорості, гнучкості та високої диференціації.				
Шкала оцінювання здобувачів за системою ECTS				
Рейтингова оцінка	Оцінка за стобальною шкалою		Значення оцінки	
90 – 100 балів	Відмінно – відмінний рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу з можливими незначними недоліками			
82 – 89 балів	Дуже добре – достатньо високий рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу без суттєвих (грубих) помилок			
74 – 81 балів	Добре – в цілому добрий рівень знань (умінь) з незначною кількістю помилок			
69 – 73 балів	Задовільно – посередній рівень знань (умінь) із значною кількістю недоліків, достатній для подальшого навчання або професійної діяльності			
60 – 68 балів	Достатньо – мінімально можливий допустимий рівень балів знань (умінь)			
35 – 59 балів	Незадовільно з можливістю повторного складання – незадовільний рівень знань, з можливістю повторного перескладання за умови належного самостійного доопрацювання			
1 – 34 балів	Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням курсу –			

	досить низький рівень знань (умінь), що вимагає повторного вивчення дисципліни		
ФОРМА КОНТРОЛЮ		іспит	
Розподіл рейтингових балів за видами контролю			
Назва виду діяльності та форми контролю	Максимальна кількість балів за одиницю	Кількість одиниць	Максимальна кількість балів за вид роботи
Відвідування лекцій	-	8	-
Підготовка та робота на семінарському занятті	4	7	28
Робота на практичному занятті			
Лабораторна робота (в тому числі допуск, виконання, захист)			
Виконання завдань для самостійної роботи	4	8	32
Модульний контроль			
Виконання і захист ІНДЗ			
Залік	40	1	40
Максимальна кількість балів протягом семестру:			100
9. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА ТА ІНФОРМАЦІЙНІ ДЖЕРЕЛА			
Базова			
1. Лакс М. Метафізика: сучасний вступний курс. 2-е вид. – К.: ДУХ І ЛІТЕРА. – 2021. – 618 с. 2. Медовз Д. Мистецтво мислити системно. Розв’язання проблем від особистого до глобального масштабу. Пер. з анг. Ю. Шекет. – Х.: Віват, 2024. – 304 с. 3. Савельєва М.Ю. Соціокультурні передумови трансформації методології науки: Монографія. / Савельєва М.Ю., Суходуб Т.Д. – ЦГО НАН України. – К.: Четверта хвиля, 2020, - 220 с. 4. Філософські основи наукових досліджень – Київ: Інтерсервіс, 2019. – 240 с. 5. Grant Ramsey, Andreas De Block The Dynamics of Science: Computational Frontiers in History and Philosophy of Science Kindle Edition - University of Pittsburgh Press (December 6, 2022), - 304 p. 6. Bernard Stevens (yoto School Philosophy in Comparative Perspective: Ideology, Ontology, Modernity Hardcover – Lexington Books (January 31, 2023), 182 p. 7. Martin Heidegger Being and Time Paperback – Martino Fine Books (March 20, 2019) – 590 p. 8. Russ Shafer-Landau Oxford Studies in Metaethics, Volume 17 Kindle Edition, Oxford University Press (July 20, 2022), - 304 p.			
Допоміжна			
1. Бадью А. Століття. Пер. з фр. А. Репи. – Львів : Видавництво Анетти Антоненко, 2019. – 304 с. 2. Богачов А.Л. Онтологія розуміння (філософська герменевтика). Підручник. – К., 2021. 3. Гуссерль Е.Картезіанські медитації. Вступ до феноменології / пер. з нім. Андрій Вахтель. – К.: Темпора, 2021.- 304 с. 4. Данилян О.Г., Дзьобань О.П. Методологія наукових досліджень. Підручник. – Харків : Право, 2019. – 468 с 5. Кант Імануел. Критика сили судження / пер. В. Терлецький. Київ, Темпора, 2022. 906 с. 6. Култаєва М.Д Виховання і самопізнання : до актуальності філософсько-освітніх ідей Григорія Сковороди і Йоганна Готліба Фіхте. / Філософія освіти. – 2022. – С. 8 – 36. 7. Култаєва М. Карл-Отто Апель: мистецтво жити у модусі дискурсивної етики. Філософська думка № 2. – 2022 2. – С. 52—65. 8. Попович Мирослав. Філософія свободи. – Харків. «Філіо». – 2018. – 524 с. 9. Хамітов Н. Воля до наукової новизни як умова неможливості плагіату // Вища освіта України. – № 2 – 2018. – С. 13-19. 10. Roger E. Kasperson, Jeanne Kasperson Social Contours of Risk: Two volume Set (Earthscan Risk in Society) - Routledge; 1st edition (February 15, 2022), Kindle Edition 11. Gaspar Mairal A Pre-Modern Cultural History of Risk (Earthscan Risk in Society) 1st Edition, - Routledge; 1st edition (September 30, 2021), - 268 p.			
Інформаційні ресурси			
1. Сайт Українського філософського фонду http://www.philosophy.ua			

2. Закон України «Про вищу освіту» № 1556-VII від 01.07.2014 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://rada.gov.ua/go/1556-18>
3. <http://www.psilib.kyiv.ua>
4. електронна бібліотека україномовних творів <http://chtyvo.org.ua/>
5. Українське синергетичне товариство <http://www.synergetics.org.ua>
6. Сайт «Ізборник» Історія, філософія України IX-XVIII ст.: першоджерела та інтерпретації <http://litopys.org.ua/>
7. Бібліотека філософських текстів <http://www.bookam.net/genre/nauka/filosofija>
8. Філософська енциклопедія Стенфордського університету (Англійською мовою) <http://plato.stanford.edu>
9. Філософська інтернет-енциклопедія (Англійською мовою) <http://www.utm.edu/research/iep/>
10. Посилання на твори Г.Сковороди на «Книжковій полиці» (<http://philosophy.allru.net/pervo.html>) . Посилання на сервер «Philosophy in Cyberspace»

10. МАТЕРІАЛЬНО-ТЕХНІЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ/МОДУЛЯ

<http://hnpu.edu.ua/uk/division/kafedra-filosofiyi>
<https://lms.hnpu.edu.ua/course/view.php?id=1588>